

EESTI 2007. AASTA I KVARTALI ESIALGSE MAKSEBILANSI KOMMENTAAR

- **Jätkuvalt tugeva sisenõudluse tõttu suurenes Eesti maksebilansi jooksevkonto puudujääk 2007. aasta I kvartalis võrreldes eelmise aasta sama perioodiga ligi kolmandiku võrra ning moodustas 16,2% nelja viimse kvartali SKPst (vt tabel 1 ja joonis 1)¹. Absoluutväärtuses oli puudujääk 9,7 miljardit krooni ehk 0,3 miljardit krooni enam kui eelmises kvartalis.**
- **Jooksevkonto defitsiidi suurenemist mõjutas enim taas kaupade konto, mille puudujääk kasvas 2 miljardi krooni võrra.**
- **Teenuste ülejääk ja tulude puudujääk suurenesid veerandi võrra.**
- **Väliskapitali sissevool toimus nii otse- kui ka muu investeringukapitalina.**
- **Maksebilansi reservid kahanesid 0,8 miljardi krooni võrra.**

Jooksevkonto defitsiidi peamise põhjustaja, **kaupade konto** puudujääk suurenes aastataguse perioodiga võrreldes rohkem kui neljandiku, moodustades 9,2 miljardit krooni ehk ligi 17% sama kvartali SKPst. Kaupade väljavedu oli 29,7 miljardit ja sissevedu 38,9 miljardit krooni, suurenedes 2006. aasta I kvartaliga võrreldes vastavalt 4% ja 9%. Kaupade konto defitsiidi kasvu mõjutasid eelkõige transpordivahendite, garderoobi- ja keemiakaupade ning metalltoodete suurenenud puudujääk.

Kaupade väljaveo suurimad kaubagrupid olid elektroonika- ja naftatooted ning puit ja puittooted. Ka kaupade sisseveo suurimad artiklid olid elektroonika- ja naftatooted; neile järgnesid transpordivahendid. Nii elektroonika- kui ka naftatoodete välja- ja sisseveo maht vähenes eelkõige töötuluse arvel. Toidukaupade ja transpordivahendite väljavedu suurenes kõige kiiremini. Sisse veeti enim transpordivahendeid, aga ka mööblit. Kaupade konto suurima puudujäägiga kaubagrupid olid transpordivahendid ja keemiakaupad. Ülejäägiga olid puit ja puittooted ning mööbel.

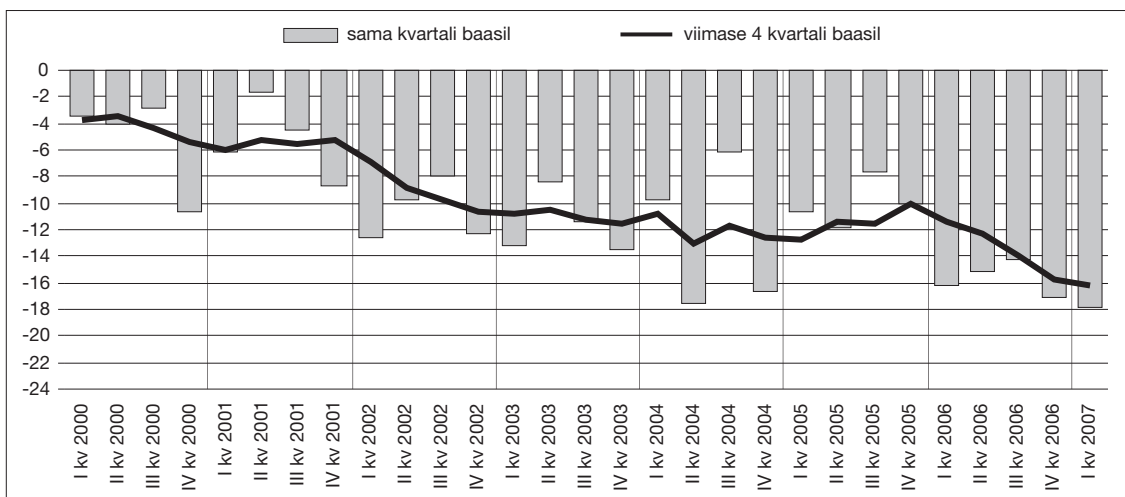
Suurim väliskaubanduspartner oli Euroopa Liit, mis hõlmas kaupade väljaveost ligi 67% ning sisseveost 74%. 2006. aasta I kvartaliga võrreldes kasvas Euroopa Liidu osatähtsus Eesti kaubavahetuses nii suhtelises kui ka absoluutväärtuses. Aastataguse perioodiga võrreldes on jõudsalt suurenenud SRÜ, eelkõige Venemaa osa ekspordis (põhilised eksporditüübid on toidukaupad, masinad ja seadmed). Suurimad ekspordipartnerid olid Soome, Rootsi, Läti, Venemaa ja Togo, impordipartnerid aga Soome, Venemaa, Saksamaa, Rootsi ja Läti.

Teenuste konto ülejääk suurenes aastataguse perioodiga võrreldes veerandi võrra, moodustades 2,4 miljardit krooni. Teenuste müük kasvas aastaga 20% ja ost 18%. Teenuste konto ülejääk suurenes eelkõige suurima osakaaluga teenuseliigi ehk veoteenuste konto ülejäägi 2,5kordse kasvu toel. Väiksemal määral suurendasid ülejääki ka finants- ja arvutiteenused. Samas reisiteenuste ja muude äriteenuste ülejääk vähenes. Veoteenuste ekspordi kiire kasvu taga oli eelkõige meretransport, mõnevõrra ka maismaatransport. Tähtsuset teise teenuseliigi – reisiteenuste – konto ülejääk vähenes, kuna Eestit külastanud ärireisijate arv kahanes ning välismaad külastanud eestlaste arv suurenes. Ehitusteenuste väike ülejääk muutus puudujäägiks. Teenuste konto struktuuris

¹ Jooksevkonto puudujääk reinvesteeritud tuluta, mille puhul reaalset rahaliikumist ei toimu, moodustas 11,5% SKPst.

Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln kr)

Kirje	2003	2004	2005					2006					2007
	Kokku	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I
Jooksevkonto	-15 429,4	-18 310,2	-4 115,0	-5 191,2	-3 409,9	-4 637,6	-17 353,7	-7 355,8	-7 847,9	-7 429,0	-9 462,4	-32 095,0	-9 723,2
Kaubad ja teenused	-10 046,8	-11 937,6	-2 211,6	-2 710,3	-2 395,1	-3 760,0	-11 077,1	-5 180,2	-5 757,9	-5 939,2	-7 148,1	-24 025,4	-6 743,3
Kaubad	-21 522,3	-25 499,0	-4 447,9	-6 334,3	-6 300,3	-6 962,3	-24 044,8	-7 113,8	-9 471,5	-10 007,2	-10 130,9	-36 723,3	-9 158,3
kreedid (FOB)	63 443,7	75 199,5	21 341,0	23 531,0	25 278,2	27 821,3	97 971,4	28 496,2	30 976,3	29 774,8	30 919,2	120 166,4	29 725,9
deebet (FOB)	-84 966,0	-100 698,5	-25 788,9	-29 865,3	-31 578,4	-34 783,6	-122 016,3	-35 610,0	-40 447,8	-39 782,0	-41 050,1	-156 889,8	-38 884,2
Teenused	11 475,5	13 561,4	2 236,3	3 624,0	3 905,2	3 202,3	12 967,8	1 933,6	3 713,6	4 068,0	2 982,8	12 697,9	2 415,0
kreedid	30 674,0	35 703,4	7 892,4	10 336,4	10 875,6	11 096,2	40 200,7	8 295,8	11 063,0	12 726,8	11 306,1	43 391,8	9 926,0
deebet	-19 198,5	-22 142,0	-5 656,2	-6 712,4	-6 970,5	-7 893,9	-27 233,0	-6 362,3	-7 349,4	-8 658,8	-8 323,3	-30 693,9	-7 511,0
Tulu	-7 252,0	-7 829,0	-1 865,1	-2 798,3	-1 413,3	-1 000,6	-7 077,3	-2 159,5	-2 615,3	-1 977,9	-2 672,2	-9 424,9	-2 747,7
kreedid	3 524,6	5 489,0	1 592,1	1 833,1	2 753,1	2 279,1	8 457,4	2 656,9	3 457,2	3 755,8	3 613,5	13 483,4	3 479,7
deebet	-10 776,6	-13 317,9	-3 457,2	-4 631,3	-4 166,4	-3 279,7	-15 534,7	-4 816,4	-6 072,5	-5 733,7	-6 285,7	-22 908,3	-6 227,4
Jooksevülekanded	1 869,4	1 456,3	-38,2	317,4	398,5	123,0	800,6	-16,1	525,3	488,1	357,9	1 355,3	-232,2
kreedid	3 380,8	5 252,0	1 209,9	1 440,7	1 596,2	1 645,3	5 892,2	1 483,5	1 872,5	1 843,9	1 962,3	7 162,2	1 463,0
deebet	-1 511,5	-3 795,6	-1 248,2	-1 123,3	-1 197,8	-1 522,3	-5 091,6	-1 499,7	-1 347,2	-1 355,7	-1 604,4	-5 806,9	-1 695,2
Kapitali- ja finantskonto (reservvarata)	18 552,9	21 454,4	6 135,3	3 077,2	3 445,7	8 799,7	21 457,9	5 591,1	7 891,1	10 290,9	15 462,6	39 235,7	10 258,3
Kapitalikonto	977,8	1 149,8	136,8	142,1	240,7	720,7	1 240,3	1 251,6	724,3	1 236,1	1 470,7	4 682,6	421,9
Finantskonto	17 575,1	20 304,6	5 998,5	2 935,1	3 205,0	8 079,0	20 217,6	4 339,5	7 166,9	9 054,9	13 991,9	34 553,1	9 836,4
Otseinvesteeringud	10 716,0	8 739,5	13 103,6	14 514,7	2 949,6	-3 232,4	27 335,5	5 737,3	-607,7	510,9	1 634,2	7 274,7	4 365,2
Välismaal	-2 149,2	-3 388,6	-1 028,5	-2 558,3	-1 671,2	-2 681,5	-7 939,6	-2 050,9	-3 982,1	-5 323,5	-2 350,7	-13 707,1	-3 439,2
Eestis	12 865,3	12 128,1	14 132,2	17 072,9	4 620,8	-550,8	35 275,1	7 788,2	3 374,4	5 834,4	3 984,8	20 981,8	7 804,5
Portfellinvesteeringud	2 431,6	9 027,1	-5 803,9	-20 462,3	-5 690,0	4 396,9	-27 559,2	-12 620,4	-1 208,7	-6 784,7	3 784,1	-16 829,7	-1 477,3
Nõuded	-5 351,6	-4 851,0	-3 675,5	-2 449,3	-4 609,4	59,3	-10 675,0	-5 766,4	-1 835,5	-7 623,6	-344,4	-15 569,9	-3 043,0
Omandiväärtpaberid	-1 028,9	-2 893,5	-1 373,5	-1 243,1	-1 467,8	-764,5	-4 848,9	-1 231,6	-1 059,8	-685,1	-1 607,6	-4 584,0	-2 177,5
Võlaväärtpaberid	-4 322,7	-1 957,6	-2 302,0	-1 206,2	-3 141,6	823,8	-5 826,1	-4 534,9	-775,7	-6 938,6	1 263,1	-10 986,0	-865,5
Kohustused	7 783,2	13 878,2	-2 128,4	-18 013,0	-1 080,6	4 337,7	-16 884,3	-6 854,0	626,7	839,0	4 128,5	-1 259,8	1 565,8
Omandiväärtpaberid	1 527,0	2 205,2	-9 946,1	-9 640,0	483,6	2 750,3	-16 352,3	-498,4	499,6	839,2	2 897,7	3 738,1	2 274,3
Võlaväärtpaberid	6 256,2	11 673,0	7 817,8	-8 372,9	-1 564,2	1 587,3	-532,0	-6 355,5	127,2	-0,3	1 230,7	-4 997,9	-708,6
Tuletisinstrumendid	-19,3	-8,3	45,4	-62,8	-74,9	-5,3	-97,6	104,2	43,1	-42,0	-26,9	78,5	-149,3
Nõuded	-139,2	-35,1	61,9	-42,9	-24,7	19,3	13,5	96,8	-7,3	-67,5	-202,9	-180,9	-300,7
Kohustused	120,0	26,8	-16,5	-19,8	-50,2	-24,5	-111,1	7,4	50,4	25,5	176,0	259,4	151,5
Muud investeeringud	4 446,8	2 546,4	-1 346,6	8 945,5	6 020,3	6 919,7	20 539,0	11 118,4	8 940,2	15 370,6	8 600,5	44 029,7	7 097,7
Nõuded	-2 284,6	-11 168,8	-11 914,9	5 505,8	-2 102,5	-1 861,8	-10 373,4	-5 046,5	1 127,2	8 664,1	-4 410,3	334,6	-5 278,5
Pikaajalised	-565,7	-6 052,6	-1 828,7	-3 650,3	3 125,4	7 990,1	5 636,5	-804,9	-1 519,3	-197,0	-532,8	-3 054,0	-586,5
Lühiajalised	-1 718,9	-5 116,1	-10 086,2	9 156,1	-5 227,9	-9 851,9	-16 009,9	-4 241,6	2 646,5	8 861,1	-3 877,5	3 388,6	-4 692,0
Kohustused	6 731,4	13 715,1	10 568,3	3 439,8	8 122,8	8 781,6	30 912,4	16 164,9	7 812,9	6 706,5	13 010,8	43 695,1	12 376,2
Pikaajalised	4 309,1	3 740,5	2 712,1	1 897,2	5 309,1	5 478,3	15 396,8	4 667,5	12 787,7	-5 419,1	5 955,4	17 991,5	5 618,6
Lühiajalised	2 422,3	9 974,7	7 856,2	1 542,5	2 813,7	3 303,3	15 515,6	11 497,4	-4 974,7	12 125,6	7 055,4	25 703,6	6 757,6
Vead ja täpsustused	-811,4	281,2	671,1	620,7	8,0	-520,1	779,7	490,4	1 762,1	346,7	-2 215,9	383,2	-1 268,5
Üldbilanss	2 312,1	3 425,4	2 691,4	-1 493,3	43,8	3 641,9	4 883,9	-1 274,3	1 805,4	3 208,6	3 784,3	7 523,9	-733,3
Reservvara	-2 312,1	-3 425,4	-2 691,4	1 493,3	-43,8	-3 641,9	-4 883,9	1 274,3	-1 805,4	-3 208,6	-3 784,3	-7 523,9	733,3

Joonis 1. Jooksevkonto saldo SKP suhtes (%)

tõusis pisut veeteenuste ning langes reisi- ja muude äriteenuste osatähtsus. Veo-, reisi- ja muude äriteenuste osakaal kokku moodustas teenuste ekspordis ligi 85% ja impordis 83%.

Teenuste ekspordis oli Euroopa Liidu osakaal 67% ning impordis 71%. Suurim positiivne saldo oli Eestil Soomega (1,2 miljardit krooni) ning suurim negatiivne saldo Egiptusega (0,3 miljardit krooni).

Sisemajanduse koguprodukti otseste koostisosade, kaupade ja teenuste eksport kokku kasvas aeglasemalt kui import. Seetõttu suurenes nende puudujääk aastaga ligi kolmandiku võrra ning hõlmas 12,4% sama kvartali SKPst (2006. aasta I kvartalis 11,4%).

Tulukonto puudujääk suurenes veerandi võrra ja moodustas 2,7 miljardit krooni. Nii Eesti residentide välismaal teenitud tulu kui ka mitteresidentide Eestis teenitud tulu kasvas ligi kolmandiku võrra, ulatudes vastavalt 3,5 ja 6,2 miljardi kroonini. Residentide poolt välismaal teenitud tulust kolmandik oli tööjõutulu ning ülejäänud investeerimistulu. Investeerimistulust veidi üle poole moodustas otseinvesteeringutulu, mis 86% ulatuses oli reinvesteeringutulu. Residentid teenisid märkimisväärselt ka välismaale tehtud portfelliinvesteeringutelt, mis kahekordistusid aastataguse perioodiga võrreldes. Seevastu mitteresidentide Eestis teenitud tulust valdav osa (96%) oli investeerimistulu. Mitteresidentide investeerimistulust laekus ligi 80% Eestisse tehtud otseinvesteeringutelt, 16% muudelt investeeringutelt ning ülejäänud portfelliinvesteeringutelt. Ka mitteresidentide otseinvesteeringutulust moodustas enamiku (81%) reinvesteeringutulu.

Residentide investeeringutulust 88% pärines ELi liikmesriikidest. Residentid teenisid tulu valdavalt Läti, Leedu, Küprosele ning Saksamaale tehtud investeeringutelt. Kolm neljandikku residentide investeerimistulust said finantsvahenduse investorid, väiksemal määral veonduse, laonduse ja side ning avaliku sektori investorid. Eestisse tehtud investeeringutelt teenisid tulu samuti peamiselt Euroopa Liidust pärit investorid (87%), eelkõige Rootsi, Soome ja Hollandi, aga ka USA investorid. Mitteresidentid teenisid Eestis investeerimistulu peamiselt finantsvahendusest (39%) ning kinnisvara, rentimise ja äritegevuse valdkonnast; mõnevõrra ka töötlevast tööstusest, hulgi- ja jaekaubandusest ning veonduse, laonduse ja side valdkonnast.

Lähetatud **jooksevülekannete** maht ületas laekunud ülekannete mahtu 0,2 miljardi krooni võrra. Puudujääk tekkis eelkõige muude sektorite lähetatud ülekannete kasvust tingitult.

Kapitali netosissevool 2007. aasta I kvartalis oli suhteliselt intensiivne. **Kapitali- ja finantskonto** ülejääk moodustas 10,3 miljardit krooni, olles siiski ligi kolmandiku võrra väiksem eelmise kvartali tasemest. Kapitali sissevool toimus valdavalt otseinvesteeringu- ja muu investeeringukapitalina.

Kapitalikonto ülejääk oli 0,4 miljardit krooni ehk kolm korda vähem kui 2006. aasta esimeses ja viimases kvartalis. Ülejääk vähenes eelkõige immateriaalse vara müügi järsu kahanemise tõttu.

Otse-, portfelli- ja muude investeeringute ehk **finantskonto** ülejääk oli 9,8 miljardit krooni.

Otseinvesteeringute sissevool ületas nende väljavoolu 4,4 miljardi krooni võrra. Nii välismaised otseinvesteeringud Eestisse kui ka Eesti otseinvesteeringud välisriikidesse olid suuremahulised, moodustades vastavalt 7,8 ja 3,4 miljardit krooni.

Eestisse tehtud otseinvesteeringutest hõlmasid investeeringud aktsia- või osakapitali vaid 10%, poole reinvesteeringut tulu ning ülejäänud muu otseinvesteeringukapital. Peaaegu kõik 2007. aasta I kvartalis Eestisse tehtud otseinvesteeringud pärinesid Euroopa Liidu riikidest, seejuures pooled Rootsist ning 23% Soomest. Otseinvesteeringutest 43% tehti finantsvahendusse, 37% kinnisvara, rentimise ja äritegevusse ning 14% hulgi- ja jaekaubandusse.

Residentide poolt välismaale paigutatud otseinvesteeringutes hõlmasid võrdse osa ehk kolmandiku nii investeeringud aktsia- või osakapitali, reinvesteeringut tulu kui ka muu otseinvesteeringukapital. Eelmise aasta I kvartaliga võrreldes tõusis aktsia- või osakapitali osakaal ning langes ülejäänud kahe komponendi osatähtsus. Residentide otseinvesteeringutest 81% tehti ELi liikmesriikidesse: valdavalt Läti (37%), Leetu (26%), aga ka Venemaale (10%). Aktiivsemad välismaale otseinvesteeringud olid finantsvahenduse (34%), kinnisvara, rentimise ja äritegevuse (32%), veonduse, laonduse ja side ning hulgi- ja jaekaubanduse investorid (13%).

Portfelliinvesteeringute netoväljavool oli 1,5 miljardit krooni. Nõuded suurenesid 3 miljardi ning kohustused 1,6 miljardi krooni võrra. Nõuete kasvu taga oli peamiselt investeerimisfondide poolt omandiväärtpaberitesse paigutatud varade suurenemine. Võlaväärtpaberite puhul kasvasid enim valitsemissektori nõuded. Portfelliinvesteeringute kohustused suurenesid eelkõige muu sektori ettevõtete omandiväärtpaberite kohustuste kasvu toel. Võlaväärtpaberite kohustused vähenesid, eelkõige krediidiasutuste omad.

Muude investeeringute netosissevool oli mõnevõrra väiksem kui eelnevates kvartalites, ulatudes 7,1 miljardi kroonini. Muu investeeringukapitali nõuded kasvasid 5,3 miljardi ning kohustused 12,4 miljardi krooni võrra. Nõuded suurenesid põhiliselt muude sektorite välispankades hoitavate hoiuste kasvu ning osaliselt krediidiasutuste poolt mitteresidentidele antud laenude suurenenud mahu tõttu. Kohustuste suurenemise taga oli mitteresidentide hoiuste kasv Eesti krediidiasutustes ja krediidiasutuste laenukohustuste lisandumine.

* * * * *

2006. aasta maksebilansi jooksevkonto puudujääk oli täpsustatud andmetel 32,1 miljardit krooni ehk 15,7% SKP suhtes.

2007. aasta II kvartali esialgne maksebilanss avaldatakse Eesti Panga koduleheküljel (<http://www.eestipank.info>) 24. septembril 2007 kell 12.

Avaldamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Eesti Panga rahvusvaheliste ja avalike suhete osakond